

Dvignil je obraz. Prav nič ni vedel, kje je. Trenotno pa ga je obšlo prečudno ganotje. Solze so mu navrele v oči. Jokal je kakor žene in otroci...

* * *

Ko je vzšel iz molilnice, je sunil Dachs k njemu in dejal:

»Hudiča povej, ki te je obsedel. Orožnik Erazem z mečem ga bo posekal. Glej ga, kako mu je! Ali mu je bilo treba še te žalosti, ki je ne prenese in ne veruje, da si blaznil iz straže, katero strežeš brdskemu localisu. Daj, reci in potrdi.«

»Baron me bo vesel,« je odvrnil bogovec.

»Zdi se mi, da jih ne bo več.«

»Norski si,« je menil učitelj. »Ne bo jih. Pa zato, ker vedó, kako je z ukazi. Vernejši pa so vendar od učenika in molilnico hočejo imeti do konca. V kovačiji na Glaserjevi pristavi. Zdaj veš. In če jim ti ne boš bral, jim bom jaz.«

Bogovec ni odgovoril.

»Ali sploh veš, kaj si govoril?« je vprašal učitelj. »Daj, reci, ali si trezev? Strašno si bolan v lice.«

Bogovec je še vedno topo strmel predse. Potem je dvignil glavo, videl Erazma in velel Dachs:

»Reci mu, da je norški. Povsod vlači svoj meč. Čemu neki mu bo?«

»Gospodov apostol je bil star, pa ga je nosil,« je odvrnil Wassermannov. »Zakaj ga ne bi mlad orožnik?«

Bolno je zadrhtelo bogovcu ob ustnicah. Kakor sam zase je rekel:

»Norska mlada kri. Oskrunjala bi znamenja papežniških; da bi ga kmetje s cepci pobili kakor psa.«

»Če padem, padem pod mečem,« je odvrnil mladec.

Bogovcu se je razlilo dobrohotno ganotje čez lice. Dolgo je strmel v mladega, nato je rekel:

»Iz Kokre mi je bližji.«

Stegnil je roko proti Wassermannovemu:

»Daj roko. Pa če ti je v srečo in če je od krizmanka tako v tebi, služi mi. Iz polja v zarji obljubljeni ne bo prišel.«

Rdečica je zalila Wassermannovemu obraz.

»Here Meister,« — je zaklical zanosno —

»vahre wohl. Erasmus vigilat.«

»Norstvo,« je vzkliknil učitelj. »Kaj glumita? Vrč vina na to jalovo božjo službo

danes bi teknil bolje. Tudi nisem brez lepih novic. Baertl, bodi gostoljuben.« Bogovec se je ozrl po njem in dejal mimo njegovih besed:

»Umej. Krizmanek sem rekel. Ime hudiča pa je bukovsko —«

»Zares blazni,« je zaklical učitelj skrbno. Bogovec je zmajal z glavo in rekel:

»Krizmanek. To je močni iz roda v rod. Nikoli ni bil silnejši. Spiritus saeculi mu je ime.«

Nato se je zdrznil in dejal vsakdanje:

»Prav si hotel, Johannes. Stopimo, zajeli bomo iz vrča. Iz vrča je pozabljenje. Pijmo na žalost!«

Prikimal je učitelju in Erazmu:

»Na žalost zaradi sina, ki mi je umrl.«

GODBA NA POTAPLJAJOČI SE LADJI.

MIRAN JARC.

I.

Ne ozri se več v večerno zarjo,
pod drevesom ne postoj,
če sreča te žival, se skrij...

Kam?! Kam?!

Kje je še prostor zate

o, človek,

od vseh stvari preklet!

II.

Na veji ptiček ziblje se in kliče,
in kliče svoje solnčne brate...
od obzorja do obzorja so razpeta
barvna zrcala: v njih se ogledava
oblak in gora... gozd... Nebo in zemlja
smehljata se v blesteči vseradosti.

Sredi planjave stoji človek — edinec:
telo — trhlo drevo — osušil ga je glad,
okostenele roke, vpijoče na vzhod in zapad,
oči kričijo pod nebo
vsemu vesoljstvu strašno vest:

Človek umira...

zapuščen, osamel...

Kje si, kje si, Bog,

o Bog!?! — — —

Na veji ptiček ziblje se in kliče
in kliče svoje solnčne brate...
od obzorja do obzorja vse žari, vse žari...

III.

Zaprimo okna, prižgimo luči,
na strune udarimo, napolnimo čaše,
plešimo, plešimo, plešimo, plešimo,
pevajmo, vriskajmo! Skupaj, vsi skupaj,
tesno, tesneje, da gneča bo večja!
Plešimo, rajajmo dalje, brez konca,
da se omamljeni več ne zavemo,
da bomo gledali le še vrtenje teles,
da nas bodo preplavljali godbeni vali,
da nas mlačni vonji zagrnejo!

Kajti:

od zunaj polzi kot mraz škrtajoč
grozničav strah...
Na nebu obstala sta Mart in Saturn.
Izza obzorja že raste ogromen komet —
mrtvih prokletstvo...

Nikar, o, nikar,
plešimo, rajajmo, vriskajmo dalje, brez
konca!
Skupaj, vsi skupaj tesneje, tesneje, tesneje!

IV.

Donebesniki so nam vse zvezde zakrili,
solnce je ugasnilo v žarnic, obločnic valovju,
misli, besedi, koraku v ubranem brnenju
odmeva

tisoče strojev, njih žice — živci
nežno ovili so duše nam in jih osvojili...

Komaj se misel zbudi, že udarijo prsti na
tipke
električne... sluga nevidni mi streže kot
v pravljičnici nekdanj...
čas sem prevaral, razdalje zenotil,
vse je številka — o, davni sen sem uresničil!

In vendar razjokal sem v tihi uri se v
pesem! —

V.

Obsipamo se z raketami iz samokresov,
po cesti pobiramo bele trde rože...
Strah nas meče v dvojno sopečno naročje,
strah z nami ometa hišne zidove.
Naši kriki so kakor zvenk razbitih zvezd!
Nebo je črno...

VI.

Če bi legel pod večerno zarjo
in prislunil valovanju trav
in razprožil roke kvišku, da bi ob njih
drseli zračni toki od vseh strani sveta, — 169

če bi vdihaval vsemirsko molčanje daljin
in bi se gledala iz obraza v obraz

priroda
in jaz Kajn-Evropec

o, tedaj bi moral od vesoljne bolesti umreti!

VII.

Ko gledam ribo, ki se požene iznad vodé,
da bi morda srknila solnce ali zrak,
pa se spet hlastno vrže valovju v naročje
nazaj —

in ko motrim živali, ki smo jih čez dan
prisilili gledati po naše,
a se jim na noč oči spet razširijo v zverski
pogled —

ali pa, ko vidim cvetlice in drevesa,
tiho in vdano rastejo, kot je od vekov
določeno, —

o, vse stvari živé v svojem krogu,
če bi ga zapustile — prenehajo biti!

Samo ti, samo ti — Ahasver, človek,
ki si prst in voda, drevo in žival
in še nekaj, kar je čudno in grozno in
veličastno

— pa izven misli in besed —

samo ti stopaš iz risa v ris,
ki si si ga občrtal —

ne moreš nazaj in ne moreš umreti,
moraš naprej in ne moreš umreti. — —

Kako smo osamljeni sredi prirode —
pustinje!

Kako vesoljno smo osovraženi!
Ni nam še dom dograjen kakor drugim
stvarem.

Smo kakor med zemljo in nebom blodeči
leteči Holandec.

Ljubimo se, o, ljubimo se!

Bratje bodimo kakor na daljnem otoku
ponesrečenci, ki ladjo pogoltnil jim je
ocean.

Ljubezen bodi naše edino delo
in dom in čas, orožje in zakon.

Morda nas potem ne bo več strah,
krotke živali se nam bodo približale,
veje nad nami se bodo pokojno sprostrle,
daljave bodo prenehale vpiti:

ker bo solnce pri nas in mi sami bomo
kot angeli v solncu žareči.